

Да ли је на помолу нови нуклеарни вихор?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 07 новембар 2011 11:47



Британски „Гардијан“ наводи узнемирујући извештај о средствима које поједине земље издвајају за развој својих нуклеарних капацитета. Извештај је поднела Тридент комисија која је састављена од припадника различитих британских политичких партија. Водећи чланови комисије су бивши конзервативни секретар одбране сер Малколм Рифкинд, бивши лидер Либерално демократске партије и портпарол Министарства одбране сер Мензис Кембел и бивши министар одбране из редова Лабуристичке партије Лорд Браун.

У наведеном извештају се тврди да светске нуклеарне силе, земље са постојећим нуклеарним потенцијалом и земље које развијају своје нуклеарне капацитете, планирају да потроше милијарде фунти ради модернизације и усавршавања бојевих глава и система за њихово испаливање до циљева током предстојеће деценије. [\[1\]](#)

Чему онда помирљива реторика највећих светских сила када је у питању смањење нуклеарног оружја на планети? Да ли је посреди само замајавање светске јавности или је у питању нешто сасвим друго? Наравно, извештај који је доставила комисија не може и није у потпуности објективан и непристрасан, али он то по својој природи и не може бити. Наиме, неке земље попут Русије развијају доктрину своје одбране на средствима за одвраћање, у шта укључујемо моћан нуклеарни потенцијал. Међутим, тачна су упозорења “британско америчког безбедносно информативног савета” који је и саставио поменути комисију да улазимо у опасну еру свеопштег нуклеарног наоружавања. Према подацима поменуте комисије, Сједињене Државе и даље највише улажу у развој свог нуклеарног програма, тако да ће Америка на нуклеарну индустрију наоружања потрошити 700 милијарди (!) долара у предстојећој деценији, док ће Русија потрошити 70 милијарди и то само на системе за лансирање бојевих глава.

Веома је узнемирујуће што су се јавиле и нове нуклеарне силе које све више улажу у развој свог нуклеарног програма. Очекује се да ће друге земље попут Кине, Индије, Израела, Француске и Пакистана издвојити значајне суме на развој стратегијских и тактичких система. Комисија такође наводи да Русија и Пакистан свом нуклеарном потенцијалу придају значај који иде ван граница одвраћања. Комисија упозорава да

Да ли је на помолу нови нуклеарни вихор?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 07 новембар 2011 11:47

поменуте земље својим капацитетима додељују “активну улогу у војном планирању“. Ово не чуди с обзиром да САД улажу поменуту енормну суму у свој нуклеарни потенцијал, тако да се и не може очекивати да остале земље остану по страни када је ова безобзирна трка у нуклеарном наоружању у питању.

Пакистан и Индија, судећи према извештају комисије, развијају мање и лакше нуклеарне бојеве главе тако да би оне добиле већи домет или би могле бити лансиране у току извођења тактичких операција. Драстичан пример наоружавања јесте држава Израел која готово несметано развија свој нуклеарни потенцијал, чиме добија монопол над овим оружјем на Блиском истоку. Комисија упозорава да би Израел могао да наоружа своју подморничку флоту овим типом оружја које укључује и крстареће пројектиле који би послужили као алтернативна средства за лансирање у случају напада на земаљске лансирне станице.

Израел такође, према подацима дате комисије, развија свој нуклеарни програм на основама свог система за лансирање сателита у блиску орбиту, чиме ће домет пројектила бити повећан до интерконтиненталног. Поставља се питање зашто је то Израелу потребно, ако не у сфери блиских односа са Сједињеним Државама. Радикална политика израелског премијера Бењамина Нетанијахуа сасвим сигурно неће допринети смиривању ситуације на Блиском истоку [\[2\]](#), нарочито у светлу већ поменутог развоја израелског нуклеарног програма.

Осим поменутих земаља, према извештају наведене комисије свој нуклеарни капацитет увећавају и Кина, као и Француска, Пакистан, Индија и Северна Кореја. Француска је, на пример, управо окончала изградњу четири нове подморнице које ће имати повећани домет својих пројектила, али осим тога ова земља модернизује и свој инвентар авиона који су способни да носе нуклеарне пројектиле. Пакистан такође повећава домет својих пројектила “Шахин II” и развија нове реакторе за производњу плутонијума. Индија развија своје пројектиле који су намењени за лансирање бојевих глава са земље и који су у стању да погоде било који циљ у Пакистану и већем делу Кине, укључујући и Пекинг. Ово би такође могло да доведе до нових затезања односа између Индије и Кине, што би довело до незадрживе трке у наоружању.

С друге стране, Северна Кореја је обзнанила постојање пројектила који су у стању да погоде циљеве у Јапану, али је осим тога извршила и успешно тестирање пројектила “Таеподонг-2” који ће имати домет готово 10 000 км, са могућношћу да погоди циљеве на половини територије Сједињених Држава. Међутим, у извештају се наводи да “није познато да ли је Северна Кореја развила способност да произведе нуклеарне бојеве

Да ли је на помолу нови нуклеарни вихор?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 07 новембар 2011 11:47

главе које су довољно мале да могу бити смештене на ове пројектиле”.

У сваком случају, наводи комисије су више него узнемирујући. Пре пада Берлинског зида и завршетка хладног рата постојао је свеопшти страх да би СССР и САД својим нуклеарним потенцијалима могли да униште планету. Сада, међутим, како улазимо у другу деценију 21 века, све је више земаља које су способне да развијају своје нуклеарне потенцијале и све је више потенцијалних жаришта на читавој Земљи, на којима постоји опасност од потенцијалног избијања нуклеарних сукоба који би имали несагледиве последице. И поново се поставља питање, чему толике претње Ирану због развоја сопственог нуклеарног програма, када је јасно да би Израел на сваки конвенционални напад могао да одговори својим нарастајућим нуклеарним арсеналом, који, изгледа, уопште није предмет међународне забринутости. Исти случај важи и за Северну Кореју, јер је познато да њен моћни сусед Кина већ поседује импресиван нуклеарни потенцијал. Сва међународна “забринутост” претворила се у празну реторику, што се односи и на све СТАРТ споразуме о смањењу нуклеарног наоружања између САД и Русије, јер видимо да највећи светски душебрижници, када је у питању постојање нуклеарног оружја, и сами улажу највећу суму када је реч о модернизацији нуклеарног програма.

[1] <http://www.guardian.co.uk/world/2011/oct/30/nuclear-powers-weapons-spending-report>

[2] <http://www.nspm.rs/hronika/benjamin-netanijahu-otkriti-kako-su-procurile-informacije-o-mogucem-vojnomo-udaru-na-iran.html>